

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
กองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ 12 ตำบลคลองม่วง
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวสำราญ หาญอาวุธ

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

นางสาวสำราญ หาญอาวุธ : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
 : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านญาติสามัคคี หมู่ 3 ตำบลกลางดง
 อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย มีคำ

ผู้ช่วยอาจารย์ที่ปรึกษา : นางสาวอักษรา ตลับทอง 39 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ 12 ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา วิธีการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านฯ เป็นการนำแบบจำลอง “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) มาประยุกต์ใช้ในการประเมิน ข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบสังเกต และแบบสอบถาม รวมทั้งแบบรายงาน บร. 1-12 เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ โดยการบรรยายเกี่ยวกับความคิดเห็นทัศนคติ เป็นต้น ผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่าเงินกองทุน 1 ล้านบาท ที่ได้รับการจัดสรรให้กับกองทุน หมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ตำบลคลองม่วง จังหวัดนครราชสีมา เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2544 เป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น ทางคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ ได้ทำการปล่อยกู้ให้กับสมาชิกผู้กู้ทั้งหมด 57 ราย รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 922,500 บาท และปัจจุบันเหลือเงินกองทุนหมู่บ้านฯ อยู่ 77,500 บาท โดยสมาชิกผู้กู้จะนำเงินที่ขอกู้ไปประกอบอาชีพที่แตกต่างกันออกไป อาทิเช่น อาชีพทางการเกษตร (ทำไร่อ้อย, ทำไร่มันสำปะหลัง, ไร่ข้าวโพด) อาชีพค้าขาย และอาชีพการเลี้ยงโคนม 2 ราย อาชีพเลี้ยงวัวเนื้อเป็นส่วนใหญ่ เพื่อที่สมาชิกผู้กู้จะได้เกิดการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ให้กับครอบครัวต่อไป ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านฯ ขึ้นอยู่กับความร่วมมือกันในการเป็นเจ้าของกองทุนฯ เพื่อบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านฯ ของคนให้มีประสิทธิภาพอย่างสูงสุด

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

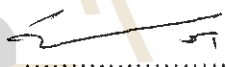
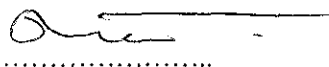
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

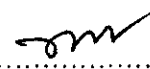

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อุทัย มีคำ)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์ ดร. วีรชัย อองหาญ)

.....
(นางสาวอักษรา ตลับทอง)

อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทองพร ทาเจริญศักดิ์)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

- 8 ต.ค. 2545

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่งทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย มีคำ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร.วีรชัย อาจหาญ
- รองศาสตราจารย์ ดร. องค์กร อินทร์มพรรย์, รองศาสตราจารย์ ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณกุล
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้คำแนะนำปรึกษาทางด้านวิชาการ
- นายอำเภอปากช่อง ปลัดและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลปากช่อง พัฒนาการอำเภอปากช่อง นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สำราญ หาญอาวุธ
บัณฑิตกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอำนวยการ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง-จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
1.3 กรอบความคิดทฤษฎี	2
1.4 วิธีการดำเนินการ	2
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	4
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
2.1 นโยบายหลัก หลักการ วัตถุประสงค์	5
2.2 ระเบียบที่เกี่ยวข้อง	6
2.2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	6
2.2.2 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและ ชุมชนเมือง	9
2.2.3 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	10
2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	10
2.4 หลักเกณฑ์ประเมินโครงการแบบชีพพ์โมเดล	13
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ	
3.1 วิธีการประเมินโครงการ	17

เรื่อง	หน้า
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ	19
3.4 ตัวแปร ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล	20
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	25
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
4.1 ผลการประเมินบริบทชุมชน	26
4.2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม	33
4.3 ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	35
4.4 สรุปผลการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	36
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
5.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	37
5.2 วิธีการดำเนินการ	38
5.3 ผลการดำเนินการ	38
5.4 อภิปรายผล	39
5.5 ข้อเสนอแนะ	39
บรรณานุกรม	
ภาพผนวก	
ประวัติผู้วิจัย	
ภาคผนวก ก.	ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
ภาคผนวก ข.	แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ภาคผนวก ค.	แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
ภาคผนวก ง.	ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและเกณฑ์การพิจารณาให้กู้
ภาคผนวก จ.	แบบรายงานการเก็บข้อมูล บร. 1 – บร. 12

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ตารางของประชากรในหมู่บ้านศาลเจ้า	30
4.2 กรอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง	31
4.3 จำนวนอาชีพในปัจจุบัน	32
4.4 แหล่งน้ำ	32

สารบัญภาพ

แผนภาพที่	หน้า
3.1 แสดงองค์ประกอบของระบบ	17
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านศาลเจ้า	19

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนให้เป็นคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาคม เป็นการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบ และการบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เป็นการสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม ในหมู่บ้านสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับจัดสรรโอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว หรือชุมชนที่ยังไม่ได้อนุมัติก็ตามมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมินโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่ โดยกำหนดนโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่งเสริมให้บัณฑิตมีโอกาสพัฒนาบ้านเกิดของตนเองได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่

จากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังกล่าว ได้มีการดำเนินการไปแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 จนถึงปัจจุบัน ในบางหมู่บ้านยังไม่ได้รับการจัดสรรเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แต่บางหมู่บ้านก็ได้รับเรียบร้อยแล้วได้มีการดำเนินการจัดสรรเงินกู้ไปแล้ว ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อทราบสภาพบริบทของชุมชน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
2. เพื่อทราบปัญหา อุปสรรค และสิ่งที่สนับสนุนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า
3. เพื่อทราบขั้นตอนกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า
4. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านซึ่งจะนำไปปรับปรุงพัฒนาเนื้อหาและแนวทางแก้ไขต่อไป

1.3 กรอบความคิดทฤษฎี

กรอบแนวความคิดทฤษฎีและวิธีการประเมินโครงการในช่วงแรก ๆ ได้นำมาใช้ในการประเมินโครงการ การจัดการศึกษา อาทิตไทเลอร์ ครอนบาค เป็นต้น จนกระทั่งได้มีนักประเมินรุ่นใหม่ ๆ ซึ่งมีความพยายามที่จะพัฒนาแนวคิดและวิธีการประเมินให้อยู่ในลักษณะทั่ว ๆ ไป สามารถเลือกประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม กรอบความคิดทฤษฎีผู้เขียนสารนิพนธ์ได้นำมาใช้คือแบบ Cipp Model ที่กำหนดในหลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการประเมินโครงการ โดยมีอักษรย่อที่มีความหมาย ดังนี้

C ย่อมาจาก Context คือ บริบทของหน่วยระบบ

I ย่อมาจาก Input คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Process คือ กระบวนการของหน่วยระบบ

P ย่อมาจาก Product คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

1.4 วิธีการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ได้มีการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของแต่ละพื้นที่ มีดังนี้คือ เอกสารประกอบการพิจารณากองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เอกสารสัญญาเงินกู้กองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า คู่มือสำหรับประชาชน เพื่อเตรียมการจัดตั้ง และดำเนินการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีอยู่ 2 แบบ คือ

1. ข้อมูลแบบปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลเบื้องต้นที่ผู้ประเมินสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้โดยตรงจากกลุ่มเป้าหมายด้วยตนเอง และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธี การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสังเกต จากผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย คือ หมู่บ้าน ศาลเจ้า ตำบลคลองม่วง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้เอกสารจาก (บร.1 –12) เพื่อที่จะได้รับข้อมูลเพิ่มเติม มีความถูกต้อง และชัดเจน จากกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้

1.1 กลุ่มผู้นำในหมู่บ้าน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. อสม. ประธานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยส่วนใหญ่จะเป็นการพูดคุยกันเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปแล้วจึงวกเข้าหาประเด็นที่ต้องการ ยกเว้นปัญหาที่ต้องการเจาะลึกในประเด็นสำคัญที่ต้องใช้เอกสารยืนยัน จึงมีความจำเป็นต้องค้นคว้า จากเอกสารที่มีอยู่ในหมู่บ้าน เช่น สำนักงานที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า กรมพัฒนาชุมชนอำเภอปากช่อง องค์การบริหารส่วนตำบล อบต. มทส. เป็นต้น

1.2 กลุ่มผู้สูงอายุ หรือกลุ่มผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านศาลเจ้า ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสนทนา หรือพูดคุยกันเป็นส่วนใหญ่ แล้วจึงวกเข้าเรื่องที่เราต้องการ

1.3 กลุ่มคนเฒ่าคนแก่ คือบุคคลที่อพยพเข้ามาจับจองที่ทำมาหากินเป็นกลุ่มแรกบุคคลเหล่านี้สามารถเล่าเรื่องราวความเป็นมาหรือสามารถบอกเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับภายในหมู่บ้าน

1.4 กลุ่มผู้มีความรู้ เช่น ครู-อาจารย์ ผู้ใหญ่บ้าน อบต. ประธาน อบต. และประธานกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า ซึ่งบุคคลเหล่านี้มีความสำคัญ และมีความสามารถให้ข้อมูลที่มีความเป็นจริง ถูกต้อง และรวดเร็วทันใจ

กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่ใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 4 วิธีด้วยกัน คือ

1. วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเผชิญหน้าระหว่างผู้ประเมินที่เป็นรายบุคคล หรือกลุ่มคน เพื่อสนทนากันในเรื่องที่ผู้ประเมินต้องการข้อมูลที่กำหนดไว้อย่างละเอียด แล้วบันทึกคำตอบในแบบสัมภาษณ์นั้น

2. วิธีการแจกแบบสอบถาม เช่น การสัมภาษณ์โดยใช้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน จาก บร.2 หรือตั้งขึ้นมาเองโดยให้เหมาะสมและอยู่ในสาระที่อยู่ในขอบข่ายของชุมชน ซึ่งเป็นวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์

3. วิธีการสังเกต สังเกต โดยมีโครงสร้างจะต้องเตรียมพร้อมว่าจะสังเกตอะไร และมีการตรวจสอบก่อนใช้โดยใช้เอกสารบันทึก สังเกตโดยไม่มีโครงสร้างก็เป็นการพูดคุยกันแล้ววกเข้าข้อมูลที่ตนสังเกต การจดบันทึกอย่างละเอียด

สรุป การสังเกตที่ดีจะต้องไม่นำความรู้สึกลงส่วนตัวมาเป็นอคติต่อสิ่งที่สังเกต มีรายละเอียดเฉพาะเจาะจง ว่าจะต้องสังเกตอะไร เมื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน แล้วจะทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันมากยิ่งขึ้น มีการสังเกตในสถานการณ์ที่หลากหลาย เช่นสังเกตความสามัคคี ความมีน้ำใจ โดยดูจากพฤติกรรมในการพูดคุยว่าพูดถึงผู้อื่นในแง่ดีหรือไม่ มีความหวังดีหรือไม่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ จะทำให้ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและสมบูรณ์

2. การเก็บรวบรวมแบบทุติยภูมิ (Secondary Data Source) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากปฐมภูมิ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมและสรุปผลไว้แล้ว เช่นเอกสารหลักฐานจดหมายเหตุ บันทึกต่าง ๆ ก่อนนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อน จะช่วยให้สามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง

สรุป ข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจาก แบบปฐมภูมิ และทุติยภูมิ หรือแบบต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเองเพิ่มเติมแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้เป็นตัวเลขอย่างชัดเจน สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการสถิติได้หลายวิธี เช่น จำนวนของครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนที่ดินทำกินในหมู่บ้าน เป็นต้น

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เป็นข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการบรรยาย เป็นการวิเคราะห์คุณลักษณะ การวิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลประเภทนี้ ได้แก่ ความเข้าใจ ความรู้ เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน การเปลี่ยนแปลงหลังจากกองทุนหมู่บ้านเข้าสู่หมู่บ้าน เป็นต้น

สรุป ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการหาค่าจากตัวเลข เช่น ค่าร้อยละ ฐานนิยม ค่าเฉลี่ย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้เก็บรวบรวมไว้เรียบร้อยแล้ว นำมาวิเคราะห์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ของหัวข้อการประเมินหรือคำถามต่าง ๆ

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ได้ทราบว่า สภาพบริบทของชุมชน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา
2. ได้ทราบว่า ปัญหา, อุปสรรค และสิ่งสนับสนุนในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า
3. ได้ทราบว่าขั้นตอน กระบวนการ การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า
4. ได้ทราบว่าเป็นการประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งจะนำไปปรับปรุงพัฒนา เนื้อหาแนวทางแก้ไขต่อไป

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1 นโยบายหลักวัตถุประสงค์และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

2.1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

เป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งมี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรีเป็นนโยบายที่สำคัญยิ่ง ในการต่อสู้กับปัญหาความยากจนของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ เพื่อเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเอง ด้านการเรียนรู้ การสร้าง และพัฒนาความคิดริเริ่มเพื่อการแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมโดยรัฐจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านกองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อให้มีขีดความสามารถจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

บัดนี้รัฐบาลได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวแล้ว โดยได้ประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ นโยบายดังกล่าว ประสบผลสำเร็จได้ ควรประกอบด้วย หลักสำคัญ 4 ประการคือ

2.1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ นโยบายดังกล่าวประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วย หลักสำคัญ 4 ประการคือ

- ความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทางด้านของคนและครัวเรือน การควบคุมดูแลกันเองในหมู่บ้าน ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนทางสังคม เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กองทุนอาชีพ กองทุนสวัสดิการ ฯลฯ
- การบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนของหมู่บ้าน ในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนทางสังคม และกองทุนหมุนเวียน จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการจัดการให้สอดคล้องและเกื้อกูลกัน
- ตามแนวทางในการปฏิรูประบบราชการแผ่นดินให้หมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยส่วนราชการสนับสนุนในด้านวิชาการ การจัดการกองทุน
- การติดตามและประเมินผลโดยมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกองทุน ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และการพึ่งพาตนเองเพื่อความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพ

2.1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ การลดรายจ่าย การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วน สำหรับการนำไปสู่กองทุนสวัสดิการที่ดี แก่ประชาชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและการบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้านการเรียนรู้ การสร้างงานและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ และสังคมในประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2.2 ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ในระเบียบนี้ได้จัดไว้ เป็น 2 หมวด คือ

หมวดที่ 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

หมวดที่ 1 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
ในหมวดนี้กล่าวถึง

- 1) องค์ประกอบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- 3) การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
- 4) การประชุมของคณะกรรมการ
- 5) อำนาจและหน้าที่
- 6) เบี้ยประชุมและค่าตอบแทน และวาระในการดำรงตำแหน่ง

หมวดที่ 2 ว่าด้วย สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ

ในหมวดนี้กล่าวถึง

1. การให้มีสำนักงานในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
2. อำนาจและหน้าที่

2.2.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ในระเบียบนี้มีสาระสำคัญคือ การให้ยกเลิกความในวรรคสองของ ข้อ 6. แห่ง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“คณะกรรมการ อาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 4 คน”

2.2.3 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้ง และบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ในระเบียบนี้มีหมวดต่างๆ ดังนี้ คือ

หมวดที่ 1 ว่าด้วย ข้อความทั่วไป

ในหมวดนี้กล่าวถึง

1) คำอธิบาย ข้อความต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในระเบียบนี้

หมวดที่ 2 ว่าด้วย กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ในหมวดนี้กล่าวถึง

- 1) ปรัชญา หลักการสำคัญและวัตถุประสงค์
- 2) ทรัพย์สินหรือเงินที่ประกอบเป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- 3) การจัดสรรเงิน, หลักการพิจารณาอนุมัติ
- 4) อำนาจระงับการจ่ายเงิน

หมวดที่ 3 ว่าด้วยคณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชน

เมือง

ในหมวดนี้กล่าวถึง

1) องค์ประกอบของคณะกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

บ้าน

2) อำนาจและหน้าที่

หมวดที่ 4 ว่าด้วยคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน

ระดับจังหวัด

ในหมวดนี้กล่าวถึง

1) องค์ประกอบของคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามผลระดับ

จังหวัด

2) อำนาจและหน้าที่

หมวดที่ 5 ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ในหมวดนี้กล่าวถึง

- 1) คุณสมบัติของคณะกรรมการ
- 2) อำนาจหน้าที่
- 3) วาระในการดำรงตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการกองทุน

หมวดที่ 6 ว่าด้วย กองทุนและสมาชิกกองทุน

ในหมวดนี้กล่าวถึง

- 1) ทรัพย์สินหรือเงินที่ประกอบเป็นกองทุนหมู่บ้าน
- 2) สมาชิกกองทุน และการประชุมของสมาชิก
- 3) การส่งเสริมในสมาชิกทำการออมทรัพย์

หมวดที่ 7 ว่าด้วย การกู้ยืมเงินกองทุน

ในหมวดนี้กล่าวถึง

- 1) วิธีการกู้ยืม
- 2) การส่งคืนเงินของสมาชิก

หมวดที่ 8 ว่าด้วย การทำบัญชีและการตรวจสอบ

ในหมวดนี้กล่าวถึง

- 1) การจัดทำบัญชีประเภทต่างๆ และการตรวจสอบ

หมวดที่ 9 ว่าด้วย บทเฉพาะกาล

ในหมวดนี้กล่าวถึง

- 1) กระบวนการในการดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุน
- 2) การจัดสลากออกกึ่งหนึ่งเมื่อครบวาระ
- 3) การยื่นขอขึ้นทะเบียนจัดตั้งกองทุน
- 4) การเปิดบัญชีกองทุนและการประเมินผลการดำเนินงาน

2.2.4 ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544

ในระเบียบนี้มีสาระสำคัญ คือ ให้ยกเลิกความในข้อ 16 วรรคหนึ่งและข้อ 41 วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2545 และให้ใช้ความดังต่อไปนี้แทน

“ในกองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุน จำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคนประกอบด้วยกรรมการทั้งชายและหญิง ในสัดส่วนเท่าเทียมกัน ซึ่งมาจากการคัดเลือก

กันเองโดยสมาชิกซึ่งกรรมการดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบที่จะบริหารจัดการกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของ ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 17”

“ในวาระเริ่มแรกในส่วนของหมู่บ้าน ให้ผู้ใหญ่บ้านเรียกประชุมหัวหน้าครัวเรือนในหมู่บ้านครัวเรือนละหนึ่งคน เพื่อเปิดเวทีชาวบ้านในการชี้แจง นำความเข้าใจ เตรียมความพร้อม และดำเนินการเลือกคณะกรรมการกองทุนจากผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 17 โดยมีคณะกรรมการสนับสนุนระดับอำเภอเป็นผู้ให้คำแนะนำ ตลอดจนสนับสนุนให้การเลือกสรรดำเนินไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม”

2.2.2 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีความสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ ว่าด้วย การจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544 กล่าวว่า

1.1 จะต้องมีจำนวนครัวเรือนเข้าร่วมประชุม จำนวนสภาพในสิ่งของ จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งหมู่บ้านศาลเจ้าได้มีสมาชิกทั้งหมด 79 ครัวเรือน ได้เข้าร่วมประชุม 66 ครัวเรือน ครอบคลุมระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

1.2 การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม โดยเสนอชื่อนายกรับรอง และตัดสินใจขาดโดยถือเสียงข้างมากตามระบอบประชาธิปไตย

1.3 ในหมู่บ้านศาลเจ้ามีคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติครบมีตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป และมีที่ปรึกษาที่ช่วยให้การเขียนโครงการสำเร็จได้ก็คือ นายปวีศ บุตรสาเดช ปลัด อบต.

2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า จากข้อมูลภายในหมู่บ้าน ทางราชการประเมินออกมาว่า คณะกรรมการทุกคน มีคุณสมบัติครบถ้วนทุกข้อ (9 ข้อ)

3. คุณสมบัติคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2. เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์

3. ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชนไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางการเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
5. ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท
6. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือการลงโทษในความผิดตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก
7. ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการองค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด
8. ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรค 2 ของรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2430
9. ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

2.2.3 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง

แบบขอขึ้นทะเบียนและการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมือง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ให้ข้อมูลตามความเป็นจริงสำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม ซึ่งจำเป็นต้องมีความพร้อมในด้านต่างๆ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ต. คลองม่วง

อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา

ส่วนที่ 2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

ส่วนที่ 3 การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน

ส่วนที่ 4 ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน

ส่วนที่ 5 แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เมื่อได้รับเงิน

1,000,000 บาท

2.3 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า”

1. สถานที่ตั้งกองทุนหมู่บ้าน บ้านเลขที่ 91 หมู่ที่ 12 หมู่บ้านศาลเจ้า ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ ด้วยวิธีการซื้อหุ้น การฝากเงินตั้งจะ และเงินรับฝากเพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- เพื่อพัฒนาจิตใจสมาชิกให้เป็นคนดี มีคุณธรรม คือ เป็นคนมีความซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว ไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุข มีความสามัคคี
- เพื่อพัฒนาสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม คือ ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาเป็นคนขยันการงาน และมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การงาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกๆ คน

3. แหล่งที่มาของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วยเงิน และทรัพย์สิน ดังนี้

- เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้
- เงินกู้ยืม
- ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
- ค่าธรรมเนียมแรกเข้าหรือค่าสมัครสมาชิก
- เงินฝากตั้งจะ และเงินรับฝาก
- เงินค่าหุ้น
- เงินสมทบจากกลุ่มองค์กรสมาชิก
- เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับ โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน (เงินบริจาค)

4. คุณสมบัติของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง มีดังนี้คือ

1. จะต้องเป็นผู้ที่อาศัยในหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 เป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกเดือนก่อนจัดตั้งกองทุน
2. เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย ใฝ่ความรู้ มีความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักของกองทุน และสนใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้าน
3. เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
4. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
5. อดทน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์กองทุนเป็นสำคัญ

5. การสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การสมัครจะต้องยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกโดยนำหลักฐานดังนี้คือ

1. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน	2 แผ่น
2. สำเนาทะเบียนบ้าน	2 แผ่น
3. รูปถ่าย ขนาด 1 นิ้ว	2 ใบ

โดยยื่นต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเห็นสมควรรับเข้าเป็นสมาชิก ก็ให้บุคคลนั้นชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า 50 บาท และถือหุ้นไม่ต่ำกว่า 1 หุ้น หุ้นละ 10 บาท ไม่เกิน 10 หุ้น และเงินฝากสัจจะในวันรับสมัครก็เหมือนค่าหุ้น ฝากสัจจะจำนวนเท่าๆ กันเช่น 50 บาท หรือ 100 บาท (บ้านศาลเจ้าดำเนินการต่อกลุ่มเก่า)

6. การพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิก

- ตาย
- ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออก
- วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ
- ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วม

ประชุม

- จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุน หรือแสดงความเป็นปรปักษ์ หรือไม่ให้ความช่วยเหลือ หรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
- จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในการสมัครสมาชิก
- นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดประสงค์ที่ได้ระบุไว้
- ขาดคุณธรรมสมบัติสมาชิกกองทุนหมู่บ้านดังกล่าวคือ
- อาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 2 ปี ก่อนจัดตั้งกองทุน
- ภูมิลำเนาอยู่คนเดียว
- ภูมิลำเนาอยู่คนเดียว
- จะต้องบรรลุนิติภาวะ
- ต้องประกอบอาชีพที่แน่นอน
- ผู้คู่ประกันจะต้องเป็นสมาชิกกองทุนไม่น้อยกว่า 2 คน ยกเว้นผู้ด้อย

โอกาส จะต้องพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้ามี ดังนี้

1. จะต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเพื่อให้พิจารณาเงินกู้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

2. ยื่นขอกู้ในวงเงินไม่เกิน 20,000.- บาท

3. ถ้ากรณีที่มีกรรมการเห็นการอนุมัติเงินกู้ในอัตราที่เกินกว่ากำหนดไว้ จะต้องเรียกประชุมคณะกรรมการเพื่อชี้ขาด แต่ก็ไม่อนุมัติไม่เกินจำนวน 50,000.- บาท

4. กรณีมีมติอนุมัติเงินกู้ทั้งหมดหรือบางส่วน ให้บันทึกความคิดเห็นในแบบคำขอกู้ทราบโดยเร็ว

5. การโอนเงินเข้าบัญชี ธนาคารเป็นผู้ทำหน้าที่โอน โดยผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกรณีกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ได้มีเกณฑ์สำหรับการพิจารณาเงินกู้ โดยการทำสัญญาเงินกู้ไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ของหมู่บ้านศาลเจ้า ได้กำหนดไว้คือ มีจำนวนผู้กู้ 57 คน กำหนดระยะเวลา 1 ปี โดยคิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 บาท ในกรณีที่สมาชิกผิดสัญญาจะต้องจ่ายค่าปรับร้อยละ 50 สตางค์ ต่อวัน และได้มีการจัดสรรผลประโยชน์หรือกำไรจากกองทุน ดังนี้

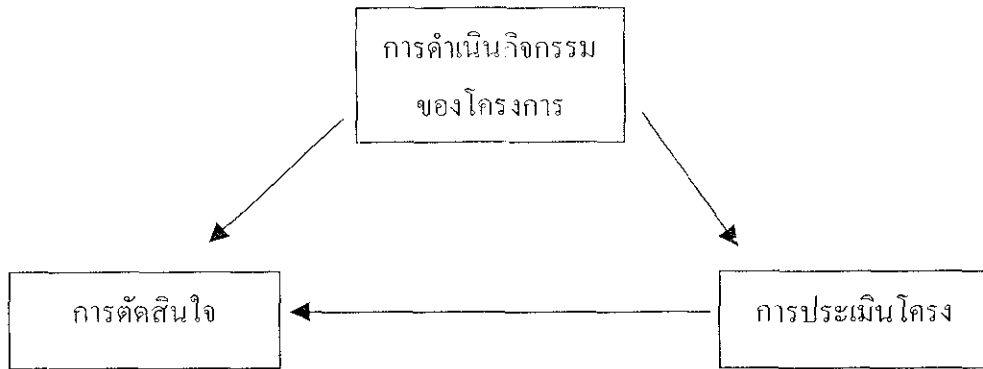
1. มีการปันผลให้กับสมาชิก 35%
2. เป็นทุนสำรอง 20%
3. เป็นทุนของงาน 15%
4. บริจาคสาธารณประโยชน์ 5%
5. เป็นค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการ 25%

* กิจกรรมหลักของกองทุน

1. จัดเก็บกลุ่มออมทรัพย์
2. อนุมัติเงินกู้
3. ตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติตามโครงการ
4. ประชุมเกี่ยวกับปัญหากองทุน
5. ประชุมชี้แจงรายได้

2.4 หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล

หลักการประเมินโครงการรูปแบบการประเมินแบบซิฟฟ์โมเดล หรือสตัฟเฟิลบีบ (Stufflebeam's Cipp Model) ได้กล่าวไว้ว่า “การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุหรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ” โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ กำหนดข้อมูลที่ต้องการหรือการตัดสินใจ

แนวคิดพื้นฐานการประเมินของสตีเฟลลิป มีดังนี้ คือ

1. กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การวิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ เพื่อนำเสนอผู้บริหาร

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้คือ

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) ใช้ข้อมูลจากการสภาพแวดล้อมไปใช้กำหนดจุดประสงค์
2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ใช้กำหนดโครงสร้างของแผนงานขั้นตอนการดำเนินการ
3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการให้เป็นไปตามแผน
4. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Recycling Decision) ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลการผลิต ไปปรับของโครงการ

ซึ่งรูปการประเมินของสตีเฟลลิปไม่เพียงแต่ต้องการประเมินว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ แต่ยังประเมินเพื่อให้รายละเอียดต่าง ๆ ช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการอีกด้วย

ในการศึกษาวิจัยกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า ในครั้งนี้ ได้ใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีในการศึกษาวิจัย โดยใช้รูปแบบ Cipp Model ดังกล่าวแล้ว

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่มุ่งสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติกองทุนแล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดสรรทุนการศึกษาแก่นักศึกษาให้เข้าศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้เข้าไปศึกษาวิจัยในหมู่บ้านศาลเจ้า ซึ่งมีหลายรูปแบบด้วยด้วยกันคือ

1. แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
2. แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
3. แบบรายงานความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้าน
4. แบบรายงานปฏิบัติงานรายเดือน
5. แบบรายงานผลการจัดเวที บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน
6. แบบรายงานผลการจัดเวที กลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน
7. แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนใน

ทัศนะของประชาชน

8. โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
9. แบบบันทึกการสัมภาษณ์
10. แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
11. แบบศึกษาเจาะลึกกิจกรรม
12. การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

กระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับหมู่บ้านศาลเจ้า ได้มาซึ่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้าน ซึ่งได้ทราบถึงตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนที่ได้คณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งและเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในหมู่บ้าน คือ นายสาธิต วันเจริญ ประธานกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้าฮี้ตึงหลัก ระเบียบของกองทุน มุ่งปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส เพื่อสนองต่อนโยบายของกองทุนหมู่บ้านได้ต่อไปในอนาคตแบบยั่งยืน

- 3.2 แต่ก็ได้พูดคุยกับประธานกองทุนและกรรมการกองทุนบางท่านก็ได้ทราบว่าในอนาคตข้างหน้าที่จะมีการเรียกเก็บเงินคืนกองทุนอาจจะมีปัญหาอยู่บ้าน เพราะว่าได้มีสมาชิกระดับผู้นำได้กู้เงินอยู่ 2 ประเภท คือ เงิน กขค.จ และเงินกองทุนหมู่บ้าน โดยเงิน กขค.จ ที่กู้ยืมเก็บคืนไม่ได้ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านก็มีความห่วงใยพอสมควร ส่วนสมาชิกอื่น ๆ ไม่มีปัญหา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

3.1 วิธีการประเมินโครงการ

ในการประเมินโครงการหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษาหมู่บ้านศาลเจ้า ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา มีวิธีการประเมินโครงการ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินโครงการ

รูปแบบการประเมินเป็นกรอบแนวคิดของประเด็นที่จะประเมินหรือเค้าโครงร่างในลักษณะของการเชื่อมโดยสัมพันธ์ และต่อเนื่องอย่างเป็นระบบซึ่งรูปแบบของการประเมินมีอยู่หลากหลายรูปแบบตามแนวความคิดของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นการเลือกรูปแบบการประเมินเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินโครงการ ควรจะได้มีการพิจารณาความเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและจุดประสงค์ของโครงการที่จะประเมินซึ่งมีอยู่ 3 รูปแบบดังนี้

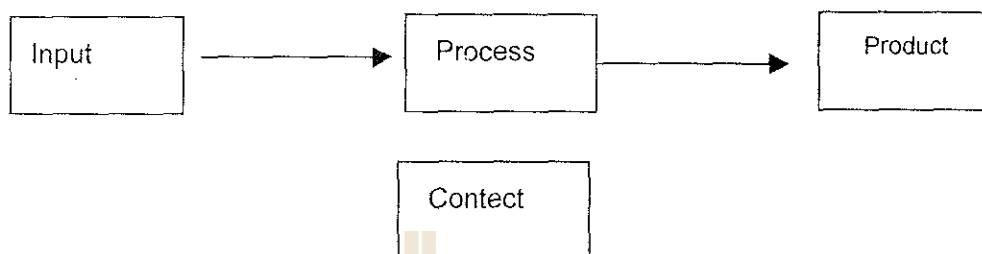
1. รูปแบบการประเมินที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective Base Evaluation Model) เป็นรูปแบบที่เน้นการตรวจสอบผลที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นหรือไม่

2. รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจ (Decision Oriented Evaluation model) เป็นรูปแบบการประเมินที่เป็นระบบ โดยกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการเพื่อที่จะนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการตัดสินใจที่เหมาะสม

3. รูปแบบการประเมินเพื่อการตัดสินใจคุณค่า (Value Oriented Evaluation Model) เป็นรูปแบบการประเมินที่กำหนดคุณค่าหรือดีราคาสิ่งของที่ได้รับการประเมิน รวมไปถึงถึงผลการดำเนินของโครงการ โดยใช้การประเมินที่เป็นระบบ ผสานกับวิถีทางธรรมชาติ

ดังนั้นในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ต. คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา โดยใช้วิธีการประเมินโครงการของ (Cipp Model) โดยมีแบบจำลอง (Model) เพื่อใช้ในการประเมินโครงการ 4 ระบบ คือ

องค์ประกอบของระบบ

แผนภาพที่ 3.1 แผนที่แสดงองค์ประกอบของระบบ

จากแผนภูมิที่ 3.1 แสดงองค์ประกอบของระบบ สามารถอธิบายรายละเอียดของหน่วยระบบตั้ง 4 ระบบดังนี้

1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Contet Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น หมายถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ หน่วยระบบของกองทุนหมู่บ้าน
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบการบริหารจัดการ และหน่วยระบบกิจการผู้กู้
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของทั้ง 2 ระบบ คือ หน่วยระบบบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

จากแผนภูมิที่แสดงองค์ประกอบของระบบของ (Cipp Model) โดยแบ่งระบบออกเป็น 2 หน่วยระบบด้วยกัน คือ

1. หน่วยระบบ A เป็นหน่วยระบบระดับหมู่บ้าน
 2. หน่วยระบบ B เป็นหน่วยระบบระดับรายบุคคล
- เมื่อแบ่งหน่วยระบบได้เป็น 2 หน่วยแล้ว ในแต่ละหน่วยระบบจะ

ประกอบไปด้วยองค์ประกอบในการประเมิน 4 องค์ประกอบด้วยกันคือ

หน่วยระบบ A : หน่วยระบบระดับหมู่บ้าน	หน่วยระบบ B : หน่วยระบบระดับรายบุคคล
การประเมินบริบท	การประเมินบริบท
การประเมินปัจจัยนำเข้า	การประเมินปัจจัยนำเข้า
การประเมินกระบวนการ	การประเมินกระบวนการ
การประเมินผลผลิต	การประเมินผลผลิต

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) หมายถึง สมาชิกทั้งหมดของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการศึกษา ซึ่งเป็นอาจเป็นบุคคล องค์กร เป็นต้น หรืออาจเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต เช่น หิน แร่ ธาตุ ดิน น้ำ สำหรับประชากรที่ใช้สำหรับวิจัยในครั้งนี้ คือ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า มีประชากรทั้งหมด 79 ครัวเรือน จำนวน 312 คน (มีสมาชิกกองทุน 58 ราย) ไม่ได้กู้เงิน 1 ราย

2. ขอบเขตการวิจัย คือ เฉพาะพื้นที่หมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ 12 ต.คลองม่วง

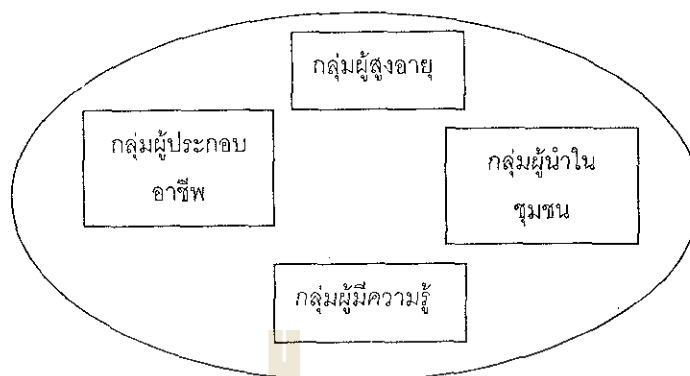
อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ในพื้นที่นี้จะหมายถึง กลุ่มหรือสมาชิกที่ถูกเลือกขึ้นมาเป็นตัวอย่างเพื่อใช้เป็นตัวแทนของประชากรในการศึกษา ผลการศึกษาที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างก็เป็นผลการศึกษาของประชากรทั้งหมดเช่นกัน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. วิธีสุ่มตัวอย่างแบบไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอน เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาเท่าที่จะหาได้จนครบจำนวนที่ต้องการ

2. การสุ่มแบบมีจุดมุ่งหมาย เป็นการศึกษาโดยตัดสินใจเลือกกลุ่มเอง เพื่อให้ได้กลุ่มที่เหมาะสมเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ ก็จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้หรือเรื่องราวเกี่ยวกับหมู่บ้านเป็นอย่างดี ผู้นำในชุมชนก็จะรู้เรื่องเกี่ยวกับการบริหารจัดการดูแลประชาชนในหมู่บ้าน ผู้มีความรู้ในหมู่บ้าน ก็จะได้รับความรู้ที่เป็นหลักการที่ถูกต้องยิ่งขึ้น หรือจะแยกกลุ่มในการสุ่มก็ต้องแยกเป็นกลุ่มอาชีพ ซึ่งมีหลักเกณฑ์มากกว่า

จำนวนตัวอย่าง ในการวิจัยสุ่มตัวอย่าง 50 % ของประชากร 79 ครัวเรือน โดยให้แต่ละกลุ่มมีจำนวนตัวอย่างใกล้เคียงกัน หรือเท่า ๆ กัน

แผนภาพที่ 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12

3.3 เครื่องมือในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน ศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ในครั้งนี้ เป็นเครื่องมือทางสังคมศาสตร์ซึ่งได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์ (Interview)
2. แบบสังเกต (Observation)
3. แบบสอบถาม (Questionnaire)

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีรูปแบบของการประเมิน แบบรายงาน (บร.) ซึ่งมีทั้งหมด 12 แบบ ดังนี้

1. แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน (บร.1)
2. แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (บร.2)
3. แบบรายงานความรู้ความเข้าใจ ทักษะผลดีที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (บร.3)
4. แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน (บร.4)
5. แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (บร.5)
6. แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (บร.6)
7. แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน (บร.7)
8. โครงการเศรษฐกิจชุมชน 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ (บร. 8)
9. แบบบันทึกการสัมภาษณ์ (บร. 9ป)

10. แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน (บร. 10)

11. แบบศึกษาเจาะลึกกรณีศึกษา (บร.11)

12. การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน (บร.12)

3.4 ตัวแปร ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล

ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการ

ตัวแปรและตัวชี้วัดในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง แยก

ตามหน่วยระบบดังนี้

หน่วยระบบ A: หน่วยระบบระดับหมู่บ้าน	หน่วยระบบ B: หน่วยระบบระดับรายบุคคล
ตัวชี้วัดระบบ (Context indicator)	ตัวชี้วัดบริบท
<p><u>1. บริบทระดับประเทศ</u></p> <p>1. สถานะทางเศรษฐกิจของประเทศ</p> <p>2. นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME)</p> <p>3. ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ</p> <p>4. สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน</p> <p>5. ความเดือนร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน</p> <p>6. บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท</p> <p>7. ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ</p> <p><u>บริบทในด้านท้องถิ่น</u></p> <p>1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน</p> <p>2. สภาพปัจจุบัน</p> <p>3. ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน</p> <p>4. ด้านวัฒนธรรม</p> <p>5. การรวมกลุ่มหรือองค์กร</p> <p>6. ภาวะหนี้สินของชาวบ้านการมีที่ทำกิน</p>	<p>1. อาชีพ</p> <p>2. สมาชิกในครอบครัว</p> <p>3. รายได้ของครอบครัว</p> <p>4. หนี้สินของครอบครัว (สถาบันการเงินและนายทุนนอกระบบ</p> <p>5. สภาพที่อยู่อาศัย</p> <p>6. ประสบการณ์ในการดำเนินการ</p>

<p>ระดับฐานะทางการเงิน</p> <p>7. ความสามัคคี ความขยัน แหล่งท่องเที่ยว แหล่งอาหาร</p> <p>8. การแตกแยก ความไม่สามัคคี การละทิ้ง ท้องถิ่น โรคภัยประจำท้องถิ่น</p> <p>2. <u>ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)</u></p> <p>1. นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น</p> <p>2. เงิน1 ล้านบาท</p> <p>3. คณะกรรมการหมู่บ้าน</p> <p>3.1 กระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการเป็นไปตามระเบียบของกองทุนหมู่บ้านและวิธีการที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง</p> <p>3.2 ความรู้ประสบการณ์และความมั่นใจในการบริหารกองทุนของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน</p> <p>3.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการกองทุน</p> <p>3.3 เงินทุนสะสมของหมู่บ้าน</p> <p>4. เงินกู้ที่ชำระคืน</p> <p>1.1 สมาชิกมีการปฏิบัติตามระเบียบครบถ้วน</p> <p>1.2 มีระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานกองทุน</p> <p>5. ผู้สมัครขอกู้</p> <p>5.1 ความเป็นไปได้ในโครงการที่ขอกู้</p> <p>5.2 ถูกต้องตามกฎหมายและจารีตประเพณี</p> <p>6. มีการเปิดบัญชีเงินฝากของกองทุนแล้ว</p>	<p><u>ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)</u></p> <p>1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ</p> <p>2. จำนวนเงินทุนอื่น ๆ</p> <p>3. สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ</p> <p>4. วัสดุอุปกรณ์เทคนิควิธีการดำเนินงาน</p> <p>5. จำนวนแรงงาน</p> <p>6. ความรู้และทักษะในการดำเนินงาน</p>
--	---

<p>7. มีการระดมทุนสะสมของหมู่บ้าน เช่น เงินฝากตั้งจะ</p> <p>3.ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)</p> <p>3.1 การคัดเลือกผู้กู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - รู้แผนการผลิตและแผนการตลาด เพื่อใช้ในการประกอบโครงการ - ตั้งใจในการประกอบอาชีพ - มีอาชีพสุจริต - ถูกต้องตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง <p>3.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีหน่วยงานหรือองค์กรใดบ้างเข้า - การสืบทอด และการถ่ายทอดความรู้ จากบนลงล่าง <p>3.3 การรับชำระหนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ชำระหนี้ ถูกต้องครบถ้วน ตรงเวลา - มีการศึกษาค่าปรับกรณีชำระหนี้ล่าช้า <p>3.4 การทำบัญชี</p> <ul style="list-style-type: none"> - คณะกรรมการกองทุนมีความรู้ ความสามารถในการทำบัญชีกองทุน - สมาชิกผู้กู้ยืมมีความรู้ในการทำ บัญชีเพื่อวัดผลการดำเนินงานของผู้ กู้เอง <p>3.5 การช่วยหาตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> - พ่อค้าคนกลาง - แหล่งร่วมสินค้าจากหมู่บ้านสู่ชุมชน 	<p>ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้จ่ายเงินกู้ 2. การหาความรู้เพิ่มเติม 3. การหาตลาด 4. การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน 5. การทำธุรกิจการดำเนินงาน
--	--

- หน่วยงานของรัฐบาล การประกัน ราคา	
<p>4 ตัวชี้วัดผลผลิต (Product)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. จำนวนสมาชิกกองทุน 2. จำนวนผู้ที่ได้กู้เงิน 3. ยอดเงินที่ให้กู้ 4. จำนวนผู้ชำระคืนเงินกู้ 5. ยอดเงินที่ได้รับชำระคืน 6. กองทุนสะสม 7. การใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ 8. ทัศนคติที่ไม่มีต่อกองทุน 9. ความเข้มแข็งของชุมชน 	<p>ตัวชี้วัดผลผลิต (Product)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผลโดยตรง <ul style="list-style-type: none"> - รายได้เป็นเงิน - ผลผลิตเป็นสิ่งของ - ผู้กู้ได้ขยายกิจการ 2. ผลโดยอ้อม <ul style="list-style-type: none"> - ผู้กู้มีการพึ่งตนเอง - ผู้กู้มีศักยภาพในการประกอบกิจการเพิ่มขึ้น

กล่าวโดยสรุปว่า ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการโดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และ B มีความเชื่อมโยงกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือรายได้เป็นเงิน ดังที่เงินที่ผู้กู้ส่งคืน เป็นการชี้วัดของปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องประเมินทั้ง 5 หน่วยระบบ เพราะว่า 1 ระบบ A จะประสบความสำเร็จก็ต่อเมื่อผลผลิตของหน่วยระบบ A คือยอดเงินที่ให้กู้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีมากพอ หน่วยระบบ B จะประสบความสำเร็จด้วย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย หรือเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาตอบคำถามประเด็นที่ต้องการประเมิน

การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนเริ่มต้น ตั้งแต่การระบุประเด็นที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูล การวัดลำดับข้อมูลอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการและหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนแน่นอน และมีการกำหนดตัวชี้วัดประเด็นที่ต้องการประเมิน

วิธีการเก็บข้อมูลที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองกรณีศึกษาบ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ได้เก็บข้อมูลต่าง ๆ สำหรับใช้ประเมินโครงการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในครั้งนี้ได้กำหนดข้อมูลขอบเขตและเครื่องมือในการจัดเก็บแต่ละครั้งให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน มีวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การใช้แบบสัมภาษณ์ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเผชิญหน้าระหว่างผู้ประเมินกับผู้ให้การประเมินที่เป็นรายบุคคล หรือกลุ่มบุคคล เพื่อสนทนากันในประเด็นที่ผู้ประเมินต้องการข้อมูล เช่น ลักษณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

2. การสังเกต เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายตามที่ต้องการสังเกต โดยที่กลุ่มเป้าหมายไม่รู้ตัว จะทำให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับความเป็นจริงที่ต้องการ โดยมีการจดบันทึกอย่างละเอียด

3. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้แบบสอบถามจัดส่งให้กลุ่มเป้าหมายให้ดำเนินการตามคำชี้แจงที่กำหนด เมื่อตอบคำถามแล้วให้ส่งกลับคืนผู้ประเมิน

4. การอภิปรายกลุ่ม หรือการวัดเวทีชาวบ้าน เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จำนวน 5-10 คน หรือมากกว่านั้น มาร่วมแสดงความคิดเห็นที่ได้รับการกระตุ้นจากคำถามของผู้ประเมิน โดยมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและปฏิกิริยาของสมาชิกกลุ่มเป้าหมายระหว่างการแสดงความคิดเห็นที่อาจจะนำไปใช้ประกอบในการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การค้นคว้าจากเอกสาร เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารหรือหลักฐานต่าง ๆ ที่มีการจัดเก็บรวบรวม และได้มีการจัดหมวดหมู่อย่างเป็นระบบระเบียบ ซึ่งมีข้อมูลในระดับท้องถิ่น หมู่บ้าน ตำบล จังหวัด หรือประเทศ เป็นต้น

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	แหล่งข้อมูล
1. การสัมภาษณ์	- ผู้นำชุมชน และชาวบ้าน - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน - สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
2. การสังเกต	- การประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน - การประชุมของกลุ่มต่าง ๆ - การประชุมคณะกรรมการ
3. การสอบถาม	- ผู้ทำชุมชนและชาวบ้าน - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน - สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

4. การอภิปรายกลุ่มหรือการจัดเวทีชาวบ้าน	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานกองทุน - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน - สมาชิกผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน - บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน - ผู้แทนที่ได้รับมอบหมาย
5. การค้นคว้าจากเอกสาร	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลระดับหมู่บ้าน - ข้อมูลระดับตำบล - ข้อมูลระดับอำเภอ - ข้อมูลระดับจังหวัด หรือประเทศ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) เป็นกระบวนการนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดทำให้เป็นระเบียบ ระบบ เพื่อสะดวกรวดเร็ว และง่ายต่อการทำความเข้าใจ แปลความและสรุปความ โดยเริ่มต้นขึ้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การจำแนกประเภทของข้อมูล แล้วนำมาดำเนินการวิเคราะห์ โดยการเลือกใช้ค่าสถิติที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ระดับของข้อมูล แล้วนำข้อมูลนั้นมาคำนวณด้วยมือ เครื่องคำนวณ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์

ในการประเมินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในครั้งนี้ศึกษาหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากตัวเลข แล้วสรุปผลโดยใช้ค่าทางสถิติ เพื่อจะนำค่าสถิติไปใช้ตอบคำถาม ในประเด็นที่ต้องการคำตอบ ซึ่งเป็นการกำหนดค่าตัวชี้วัดที่เป็นตัวเลข โดยใช้สถิติอย่างง่าย ๆ คือ ร้อยละ อัตราส่วน จำนวน หรือค่าเฉลี่ย เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่บรรยายความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ในประเด็นที่กำหนดอย่างลึกซึ้ง ซึ่งเป็นข้อความที่ได้จากการใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ สังเกต โดยนำข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปที่สามารถนำไปอธิบายในประเด็นที่ต้องการคำตอบ

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ได้ผลการติดตามประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองจากรายงานข้อมูลที่ได้ตามกรอบความคิดทฤษฎี Cipp Model และรายงานตามวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์ ดังนี้

4.1. ผลการประเมินบริบทชุมชน

4.1.1 บริบทระดับประเทศ

ความยากจนของประเทศ “สศช. เปิดโปงความจนพุ่งพรวด 8.2 ล้าน” : นายสันติ บางอ้อ รองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เปิดเผยว่าในวันที่ 21 มิถุนายนนี้ สศช. ได้จัดประชุมประจำปี 2545 เรื่อง “ความอยู่ดีมีสุขของคนไทย 5 ปี หลังวิกฤติเศรษฐกิจ” เพื่อรายงานสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ และสังคม ในช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ และหลังวิกฤติเศรษฐกิจ ที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย และจะนำผลสรุปของการประชุมเสนอต่อรัฐบาล โดย สศช. ได้เตรียมผลการประเมินดัชนีความอยู่ดีมีสุข ซึ่งวัดจากองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ สุขอนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้และการกระจายรายได้ และสภาพแวดล้อม

ผลจากการดำเนินของ สศช. พบว่าความอยู่ดีมีสุขของคนไทยลดลงและยังไม่กลับไปสู่ระดับเดิมก่อนที่จะเกิดวิกฤติ โดยช่วงก่อนเกิดวิกฤติดัชนีความอยู่ดีมีสุขอยู่ในระดับ 77.1% และผลกระทบจากวิกฤติทำให้ดัชนีรวมลดลงเหลือ 71.3% ซึ่ง 2 ปีหลังจากนั้นจึงได้เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงเป็นในระดับต่ำกว่าก่อนเกิดวิกฤต คือ 72.1% ในขณะที่การว่างงานและความไม่มั่นคงในการทำงาน ส่งผลกระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทยมากที่สุด โดยวิกฤติเศรษฐกิจทำให้คนไทยว่างงานมากขึ้น และปัจจุบันยังไม่กลับคืนสู่ภาวะปกติเหมือนช่วงก่อนวิกฤติ โดยปี 2539 ก่อนวิกฤติเศรษฐกิจมีอัตราการว่างงานเพียง 1.5% หรือ 4.9 แสนคน เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบทำให้ธุรกิจปิดกิจการ เกิดการจ้างงานลดลงรุนแรง ทำให้อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น 4.4% หรือคิดเป็นคนว่างงานถึง 1.41 ล้านคน เพิ่มขึ้น 2.8 เท่าและจากวิกฤติเศรษฐกิจ ทำให้คนยากจนเพิ่มขึ้นอีก 1.4 ล้านคน จนปัจจุบันมีความยากจนทั้งหมด 8.2 ล้านคน

“คนไทยไม่จน” ปิดฉากไปเรียบร้อยแล้วกับงานมอเตอร์โชว์ ยอดขายตลอด 11 วัน ที่จัดงาน มีจำนวนถึง 8,800 คน มูลค่าถึงหมื่นล้านบาทเลยทีเดียวไม่อยากนึกถึงว่า เมื่อเจ้าของรถที่จองไว้ได้รถมาเรียบร้อยแล้วเอาไปขับบนถนน ปัญหาโรคติดจะมากขึ้นอีกแค่ไหน เพราะลำพังรถยนต์ที่วิ่งอยู่บนถนนก็ทำเอาตำรวจจราจรเป็นอัมพาตอย่างแสนสาหัสสิ่งที่น่าสนใจ คือ มูลค่าของยอดจองรถยนต์หมื่นกว่าล้านบาท แสดงให้เห็นว่า อำนาจการซื้อของคนไทยยังมีอยู่อย่างเหลือเฟือเพียงแต่ในช่วงที่ผ่านมา กำลังซื้อยังถูกสกัดกั้นจากความไม่แน่นอนของการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งผู้บริโภคส่วนใหญ่เกรงว่า เมื่อจับจ่ายใช้สอยแล้วจะไม่มีปัญหาหาเงินคืนได้เท่าเดิม

ปัญหาตรงนี้เชื่อว่ารัฐบาลค่อนข้างชัดเจน จึงออกมาสร้างภาพพร้อมกับปลุกเร้าให้ผู้บริโภคออกมาใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น ส่วนหนึ่งเมื่อภาคการผลิตและภาคการตลาดเคลื่อนไหวโอกาสที่เศรษฐกิจในภาพรวมของทั้งประเทศจะพลิกฟื้นกลับมาในช่วงระยะเวลาอันสั้น ก็ยังมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง

สรุป เรื่องคนไทยจนจริงหรือไม่จึงไม่ใช่ประเด็นที่จะต้องหันมาถกเถียงกันอีก เพราะยอดขายในช่วงแรกๆ ก็แสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน โดยไม่ต้องพิสูจน์อะไรอีกต่อไป

4.1.2 นโยบายพัฒนาอุตสาหกรรม

แบงก์กรุงไทยเดินหน้าชูชีวิต SME ตะลุยปล่อยกู้เพิ่มแสนล้านบาท เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาล โดยธนาคารกรุงไทยมีแผนจะปล่อยกู้สินเชื่อให้กับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) จำนวน 106,500 ล้านบาท แบ่งเป็นโครงการแรกร่วมกับสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว) ปล่อยกู้ 7 โครงการ โดยธนาคารเป็นผู้สนับสนุนเงินกู้ในวงเงินประมาณ 78,500 ล้านบาท และอีกโครงการหนึ่งร่วมกับสถาบันการเงินของรัฐ 10 แห่ง จัดตั้งกองทุนสนับสนุน (SME) 3 กองทุน วงเงิน 60,000 ล้านบาท โดยธนาคารกรุงไทยร่วมลงเงินใน 3 กองทุน จำนวนเงิน 60,000 ล้านบาท โดยธนาคารกรุงไทยร่วมลงเงินใน 3 กองทุน จำนวนเงิน 28,000 ล้านบาท อย่างไรก็ตามการปล่อยกู้ดังกล่าวก็ได้มีกระทรวงการคลังเป็นผู้ค้ำประกัน ทำให้ธนาคารไม่มีความเสี่ยงในการปล่อยกู้ เชื่อว่าเป็นสินเชื่อรวมในปีนี้ได้ตั้งไว้ 170,000 ล้านบาท สามารถทำได้แน่นอน

4.1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

จี้เก็บรายละเอียดแยกอุตสาหกรรมประสานวบีไอ โอสถเสริมผลิตทดแทน นายอดิทัช โพธารามิก รมว.พาณิชย์ เปิดเผยว่า กระทรวงฯ เตรียมเสนอมาตรการผลิตสินค้าโดยใช้วัตถุดิบในประเทศแทนการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อลดต้นทุนการผลิต

ที่ผ่านมาไทยมีการนำเข้าสินค้าทุน เช่น เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อนำมาใช้ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก 40% ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทั้งหมด รองลงมาเป็นวัตถุดิบประมาณ 30% ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงจึงจำเป็นต้องมีมาตรการสนับสนุนให้อุตสาหกรรมใช้ชิ้นส่วนในประเทศ

นายอดิษฐ์ กล่าวว่า แนวโน้มการส่งออกครั้งปีหลังมีทิศทางดีขึ้น จากการหารือกับผู้ประกอบการอุตสาหกรรมพบว่าขณะนี้มียอดคำสั่งซื้อสินค้าล่วงหน้า 3-5 เดือน จากต่างประเทศเข้ามาเป็นจำนวนมาก จึงเชื่อว่าส่งออกปีนี้จะเป็นวนกแน่นอน

4.1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมภายในประเทศทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำต่ำสูงระหว่างคนจนกับคนรวยมากขึ้น ยังมีช่องว่างระหว่างรายได้ของคนจนและคนรวยมากขึ้น ก็จะนำไปสู่ปัญหาอื่นๆ ทางสังคมตามมา โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม

ในอดีตเมื่อ 40 ปีที่แล้วนักเศรษฐศาสตร์ระบุว่าประเทศไทยมีคนจนประมาณ 57% ของคนในประเทศทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนไม่มีความปลอดภัย แต่มาเปรียบเทียบกับปัจจุบันมีหนี้สินทั้งหมดเพียง 11.4% โดยคำนวณจากรายได้ที่พอเลี้ยงชีพของประชาชน ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่ก็ยังมีช่องว่างระหว่างคนจนคนรวยอยู่ แต่รัฐบาลก็ไม่ได้นิ่งนอนใจมีความพยายามที่จะหาวิธีแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในปัจจุบัน

4.1.5 ความเดือดร้อนและการเป็นหนี้สินของประชาชน

“คนไทยแบกหนี้กันละ 4 หมื่น” : พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีเปิดเผยถึงปัญหาหนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินจำนวน 1,398 ล้านบาท ว่ารัฐบาลกำลังหาแนวทางในการแก้ไข เพื่อให้เน้นชัดเจนว่าประเทศไทยจะเดินหน้าไปทางไหน และไม่ได้นิ่งนอนใจกับภาวะดอกเบี้ยจ่ายที่คนไทยต้องแบกรับอยู่เฉลี่ยคนละ 40,000 บาท

“ประชาชนแต่ละคนต้องรับภาระเงินต้นถึงคนละ 2 หมื่นบาท และเมื่อรวมกับภาระดอกเบี้ยที่เกิดขึ้น ทำให้คนไทยต้องรับภาระถึงคนละ 4 หมื่นบาท ดังนั้นการประกาศแนวทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของกองทุนฟื้นฟูครั้งนี้ ก็เพื่อให้เกิดความชัดเจน หลังจากที่หนี้สินได้สะสมมานาน” นายกรัฐมนตรีกล่าว

4.1.6 บรรยายภาศความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

ในอดีตคนไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบผลิตผสมผสานแบบพึ่งตนเอง ผลิตเพื่อกินเพื่อใช้ ภายหลังมีการพัฒนาเข้าสู่ระบบทุนนิยม ซึ่งเป็นทุนนิยมแบบผูกขาด โดยบริษัททุนสามารถติดตามนโยบายเปิดเศรษฐกิจแบบเสรีของรัฐบาล ทำให้คนไทยต้องเปลี่ยนวิธีการผลิตมาเป็นการผลิตเพื่อขายอย่างเดียว มีรายจ่ายสูงกว่ารายได้ เนื่องจากการผลิตเพื่อขายจะต้องซื้อปัจจัยการผลิต เครื่องมือที่ใช้ทุกอย่างรวมถึงต้องซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน ในราคาสูงกว่ารายได้ เนื่องจากราคาถูกกำหนดโดยนายทุนกลุ่มใหญ่ซึ่งกำเศรษฐกิจของประเทศไว้

สรุป ความอ่อนแอในท้องถิ่นหรือความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท ในปัจจุบันก็ยังมีผูกขาดแบบทุนนิยมอยู่ เพราะสาเหตุจากความยากจน ประชาชนในชนบทจึงมีความจำเป็นต้องหัน

กลับไปหาที่พึ่ง แต่ก็ยังลดลงไปบ้างพอสมควร เนื่องจากได้รับการช่วยเหลือจากกองทุนสนับสนุนต่างๆ ภายในหมู่บ้านของตนเอง

4.1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรม และสินค้าจากต่างประเทศ

เคียวโกะ ฟูกาตะ กลิ่นลูกใหม่ J-Teen

ปัจจุบัน วัฒนธรรมญี่ปุ่นกำลังเข้ามามีบทบาทในบ้านเรามากขึ้นเรื่อยๆ นอกเหนือจากเครื่องใช้ไฟฟ้า สิ่งอำนวยความสะดวกและรูปแบบความบันเทิงต่างๆ เช่น รถยนต์ และวิดีโอเกมส์แล้ว จะเห็นได้ว่า ซีดีเพลง หนังสือการ์ตูน อาหาร และภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะไปทางไหนก็ปรากฏสินค้าเมดิอินเจแปนเกลื่อนกลาดไปหมด จนบางทีอดนึกไม่ไหวว่าอาจถึงคิววัฒนธรรมเอเชียตะวันออกกันบ้าง ช่วงไม่ถึงปีมานี้มีการนำภาพยนตร์ และศิลปินเพลงจากญี่ปุ่นและเกาหลีเข้ามาฉายหรือทำกิจกรรมในบ้านเรามากขึ้น

และด้วยกระแสนิยมสินค้ารูปแบบความบันเทิงจากตะวันออก ผลักดันให้ผลงานของ เคียวโกะ ฟูกาตะ คาราวยุ่่นวัย 20 ปี เข้ามาโด่งดังและได้รับความนิยมจากแฟน ๆ ยุ่่นดังกล่าว ยิ่งระยะหลัง ได้มีวัฒนธรรมเลียนแบบขึ้น บางทีก็ทำทรงผมฟิสิกส์ก็มีสีสุดจาดตา และลงลายสักในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีทั้งน่าเกรงขามและไม่น่าเอ็นดู ในหลากหลายรูปแบบต่างๆ กัน รวมทั้งวัฒนธรรมเพลงของญี่ปุ่นยังเข้ามาครอบงำยุ่่นไทยให้หลงละเมอเพื่อหากันมาแล้ว

สรุป คนไทยหลงใหลในสินค้าต่างประเทศจนลืมหันมาอุดหนุนสินค้าในประเทศตัวเอง ทำให้เงินไหลออกนอกประเทศบางทีถึงกับขาดดุลการค้า เป็นสาเหตุให้ประเทศไทยในสวนรวมยากจนลง

บริบทระดับท้องถิ่น

1. ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12

ในอดีตหมู่บ้านศาลเจ้ายังไม่ได้แยกตัวออกมาจากวังสี่สด มีคนแห่เข้ามาจับจองที่ทำกิน โดยแสดงหาทำเลที่เป็นลำน้ำซึ่งในปัจจุบันก็คือลำน้ำคลองหินลับ ได้ปลูกบ้านเรือนเป็นกลุ่มแรกซึ่งอยู่ติดกับวังสี่สด ต่อมาก็ได้มีคนเข้ามาจับจองที่ทำกินเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยแยกออกเป็นกลุ่มๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มก็มาจากภูมิลำเนาเดียวกัน เช่น มาจากชัยภูมิ ก็เรียกว่า คุ่มชัยภูมิ และยังมีบุคคลที่มีความรักใคร่ชอบพอกันเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ด้วยกัน

ต่อมาใน พ.ศ.2533 ได้แยกหมู่บ้านออกมาจากหมู่บ้านวังสี่สด เพราะว่าประชากรขยายเพิ่มขึ้น และได้แต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านชื่อนายสมาน พะยอม อายุ 44 ปี เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรกของหมู่บ้านศาลเจ้า และดำรงตำแหน่งเป็นผู้ใหญ่บ้านอยู่

บุคคลกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้าน เป็นบุคคลเก่าแก่ดังนี้ คือ นายแหลม เจนไทร นายแยะ เป้าชุดทศ นายเกลี้ยง ชื้อขุนทด นายบุญ แก้วจันทิก นายหวัง ทองคิงษ์ นางสินทา ชูปวา นายพนนต์ วัชรเจริญ นายคำ ลาจันติก นายสิง ไทยธานี ซึ่งมีอยู่ 4 กลุ่มด้วยกัน บุคคลเหล่านี้อพยพมาจากสระบุรี จักราช อุทัยธานี และนครราชสีมา

สาเหตุที่แต่ละกลุ่มอพยพมาจากบ้านเดิมของตนเองเพราะว่าต้องการเข้ามาจับจองที่ทำกิน สมัยนั้นที่ดินราคาถูกแต่ก็ยังไม่ได้รับการสิทธิ์อะไร ต่อมาก็ได้รับการสิทธิ์ คือ นค.1 ซึ่งอยู่ในเขตนิคมสร้างตนเองลำตะคอง

สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ 12 ก่อนที่จะตั้งหมู่บ้านก็มีป่าดงดิบ และมีทุ่งหญ้าอยู่ประปรายมีคลองน้ำอยู่สายเดียว คือ สายน้ำคลองหินลับ ในปัจจุบันก็ยังมีสายน้ำอยู่ มีสระหลวง 1 สระ คลองขุดลอก 1 คลอง

อาชีพครั้งแรกของราษฎรที่อพยพมาอยู่หมู่บ้านศาลเจ้า มีดังนี้ คือ อาชีพเลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำนา ฯลฯ และในปัจจุบันอาชีพของราษฎรก็ยังไม่เปลี่ยนแปลงมากมาย แต่ก็มียาชีพใหม่เกิดขึ้น คือ อาชีพเลี้ยงวัวนม 2 คน วัวเนื้อตามโครงการเกื้อบทั้งหมู่บ้าน และเลี้ยงไก่ชน

การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค ในอดีตถนนเป็นถนนดิน ในปัจจุบันเป็นถนนลูกรัง สร้าง พ.ศ.2527 ยาวประมาณ 1 กิโลเมตร และถนนในหมู่บ้านยาวทั้งหมด 21 เมตร ระบบไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้าน พ.ศ.2527 และประปาหมู่บ้าน พ.ศ.2529

ประชาชนในอดีต เมื่อ พ.ศ.2533 มี 10 กว่าคน ในหมู่บ้านจะอยู่กันเป็นกลุ่มแบบระบบเครือญาติ การสืบสายพันธุ์ก็จะวนเวียนกันอยู่ในระบบเครือญาติเดียวกัน ณ ปัจจุบัน พ.ศ.2545 มีประชากรในหมู่บ้านจำนวน 79 ครัวเรือน มีบ้าน 79 หลัง มีประชากรทั้งหมด 312 คน โดยแยกชาย 152 คน หญิง 160 คน

ตารางอายุของประชากรในหมู่บ้านศาลเจ้า

ปี	วัน	ปี	จำนวนคน	ชาย	หญิง	รวม
-	1	3	7	4	3	7
3	1	3	21	19	2	21
6	1	12	43	25	18	43
12	1	14	15	8	7	15
15	1	18	51	32	19	51
18	1	50	159	39	120	159
50	1	60	28	21	7	28
60	1 ขึ้นไป		21	11	10	21
			312	152	160	312

2. สภาพปัจจุบัน

มีประชากรในหมู่บ้าน 79 ครอบครัว มีบ้าน 79 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 312 คน มีชาย 152 คน หญิง 160 คน

ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีฐานะยากจนไม่มีผู้อุปการะในหมู่บ้านจำนวน 10 คน

ได้รับการสงเคราะห์จากรัฐ จำนวน 9 คน (เบี้ยยังชีพ)

ได้รับการสงเคราะห์จากที่อื่นๆ จำนวน 10 คน (ข้าว,อาหาร)

คนพิการ จำนวน 8 คน

คนพิการได้เรียน จำนวน 3 คน ไม่ได้เรียน 2 คน

การประกอบอาชีพ

ทำนา 15 ครอบครัว

ค้าขาย 4 ครอบครัว

ทำสวน 15 ครอบครัว

รับจ้าง 10 ครอบครัว

ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง

จำนวนไร่	จำนวนครอบครัว
1-15	15
6-10	30
11-12	22
21-50	7
50 ไร่ขึ้นไป	5

ที่ดินที่ไม่ได้รับเอกสารสิทธิ์ จำนวน 79 ครอบครัว รวม 3,500 ไร่

การทำนา

นาหว่าน 85 ไร่ เริ่มเมื่อ พ.ศ.2519

นาดำ 69 ไร่

นาธรรมชาติ 41 ไร่ (เกษตรผสมผสาน พ.ศ.2525)

สถานศึกษา

จะต้องไปเรียนที่โรงเรียนหมู่บ้านวังสีสด และโรงเรียนปากช่องหรือโรงเรียน วันอาสา รวมทั้งหมด 30 คน คือ

1. ระดับประถมศึกษา 19 คน

2. ระดับมัธยมศึกษา 11 คน

หมายเหตุ เรียนจบระดับมัธยมแล้ว 5 คน
จบ ปวส. จำนวน 1 คน

จำนวนอาชีพในปัจจุบัน

ลำดับที่	อาชีพ	จำนวนร้าน
1	ค้าขาย	4
2	เลี้ยงวัว	38
3	เลี้ยงควาย	5
4	เลี้ยงเป็ด	20
5	เลี้ยงไก่	100
6	เลี้ยงปลา	1,000

แหล่งน้ำ

ลำดับที่	ชื่อแหล่งน้ำ	จำนวนแหล่งน้ำ	การใช้น้ำ	
			ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
1	บ่อบาดาล	3	✓	
2	สระหลวง	1	✓	
3	คลองน้ำ	1	✓	
4	ห้วย	1	✓	
5	ฝายน้ำล้น	2	✓	

3. เศรษฐกิจทั้งหมดหมู่บ้าน

เศรษฐกิจทั้งหมดหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 มีรายละเอียดดังนี้
มีพื้นที่ทำการเกษตร 1,700 ไร่ เป็นที่นา 30 ไร่ ที่สวน 70 ไร่
ผลผลิตทั้งหมดหมู่บ้าน 15 เกวียน

ในหมู่บ้านซื้อปุ๋ยเคมีปีละ 1,000 กระสอบ

ปุ๋ยคอก 100 กระสอบ (ของส่วนตัว)

รายได้หรือผลผลิตจำนวน 79 ครัวเรือน มีดังนี้

1. รายได้จากการทำการเกษตร 79 ครัวเรือน จำนวน 70,000 – 80,000

บาท/ปี

2. ขยายแรงงาน 10 ครอบครัว จำนวน 20 คน จำนวน 883,000 บาท/ปี

4. ด้านวัฒนธรรม

วัฒนธรรมความเป็นอยู่แบบเครือญาติให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพูดจาส่วนใหญ่เป็นภาษาอีสาน การแต่งกาย ผู้ใหญ่ใส่ผ้าถุงใส่เสื้อคอกระเช้า หรือกางเกงขาสั้น หอมกีน ผู้ชายใส่กางเกง

5. ข้อมูลด้านอื่นๆ

5.1 ประเพณีที่เด่น คือ

1. ประเพณีรำผีฟ้าของกลุ่มชัชฎุมิ หรือกลุ่มผู้ใหญ่บ้านซึ่งมี

ประจำทุกปี

2. ประเพณีวันขึ้นปีใหม่และประเพณีวันสงกรานต์

3. ประเพณีเลี้ยงเจ้าพ่อทอคำ ซึ่งมีศาลเจ้าอยู่กลางหมู่บ้านทำใน

ช่วงเดือน 6 ของทุกปี

5.2 ลักษณะด้านเศรษฐกิจและอาชีพ

สามารถเลี้ยงครอบครัวได้ มีรายได้ไม่ต่ำกว่า 3,000 บาท/เดือน ซึ่งเป็นรายได้จากการทำไร่ จากแรงงานนอกพื้นที่ งานโรงงาน หรืองานบริษัทที่กรุงเทพฯ บางรายได้จากเลี้ยงโคนม รายได้ไม่ต่ำกว่า 12,000 บาท/เดือน เลี้ยงโคเนื้อ รายได้ไม่ต่ำกว่า 4,000 – 6,000 บาท ต่อปี

5.3 ลักษณะที่เป็นศักยภาพด้านดี

- มีความซื่อสัตย์ มีความขยัน อดทน มีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น

และมีความสามัคคี

- การปฏิบัติตามโครงการเป็นส่วนใหญ่

5.4 ลักษณะที่สื่อถึงความไม่เข้มแข็ง

- สมาชิกระดับผู้นำไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกลุ่มโดยยังไม่ได้

คืนเงินที่กู้ไปใช้ส่วนตัว แล้วยังกู้ซ้ำซ้อน

4.2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

ผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยภาพรวมมี ดังนี้

1. ผลการประเมินหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1.1 ผลประเมินปัจจัยกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้าน เช่น กู้เงินไปแล้วใช้ผิดวัตถุประสงค์

1.2 เงิน 1 ล้านบาท ช่วยกันบริหารเงินกองทุนให้ยอดเพิ่มขึ้น เพื่อนำไป

พัฒนา ตามวัตถุประสงค์

1.3 คณะกรรมการจำนวน 15 คน ที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งโดยสมาชิกกองทุนหมู่บ้านเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านหมู่บ้าน

1.4 อื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A เป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้าน

2. ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

1. กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน พบว่า ผู้กู้ระบบวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมอย่างชัดเจน ต่อคณะกรรมการกองทุนตามหลักเกณฑ์ และวิธีที่กองทุนกำหนด

2. กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่า เมื่อมีการจ่ายเงินทุกกรณีจะต้องนำมาลงบัญชีในสมุดบัญชีรายจ่าย เพื่อบันทึกการควบคุมการจ่ายเงินสด และการจ่ายเงินจากบัญชีเงินฝากธนาคาร หรือการโอนเงินจากบัญชีเงินฝากธนาคารของกองทุนให้กับผู้รับหรือผู้มีสิทธิ์

3. อื่น ๆ เกี่ยวกับกระบวนการของหน่วยระบบ A เป็นการสร้างงานในหมู่บ้านในรูปของการว่าจ้างแรงงานในด้านการเกษตร

3. ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ผลโดยตรง พบว่า สมาชิกผู้กู้เงินได้ตามจำนวนที่เป็นในโครงการประกอบอาชีพตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ผลกระทบโดยตรง พบว่า จำนวนเงินของกองทุนมีน้อยไม่เพียงพอต่อการนำไปดำเนินกิจการตามโครงการได้จะต้องเพิ่มทุนส่วนตัว

3.3 ผลกระทบโดยอ้อม พบว่า กำหนดระยะเวลาคือทุนสั้นไป

2. ผลการประเมินหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการของผู้กู้ สมาชิกผู้กู้มีประสบการณ์ในการดำเนินการเลี้ยงสัตว์มีการบริหารกิจการอย่างถูกวิธีตามขั้นตอน และสามารถชำระคืนตามกำหนดระยะเวลา

จุดด้อย ไม่สามารถควบคุมราคาได้ ขึ้นอยู่กับพ่อค้าคนกลางและซึ่งได้ตัวเล็กเกินไป ทำให้เต็มโตช้า จึงขาดกำไรน้อย

2. อื่น ๆ ที่เกี่ยวกับบริบทของหน่วยระบบ B คือการใช้เงินผิดประเภท นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์

2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

1. จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมเงิน จุดเด่น คือ ได้รับตามจำนวนที่เป็นโครงการขอกู้ จุดด้อย ลดจำนวนที่สมาชิกอื่นขอกู้
2. อื่น ๆ เงินไม่พอบริหารจึงนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2.3 ผลการประเมินเป็นกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1. การทำกิจการอย่างถูกวิธีของผู้ดูแลราย พบว่า ผู้มีส่วนใหญ่นำไปซื้อวัวเนื้อตามโครงการที่ได้ยื่นขอกู้
2. อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตของหน่วยระบบ B คือ การปฏิบัติงานของนักศึกษา

2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ผลโดยตรงจากการกู้ยืมเงิน ได้พบว่าผู้ที่กู้เงินไปเลี้ยงวัว ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น
2. ผลกระทบโดยตรง ผู้ที่มีรายได้เป็นเงิน ผู้ที่ได้ผลผลิตผลเป็นที่น่าพอใจ เป็นชื่อเสียงที่ดี
3. ผลกระทบทางอ้อม ผู้ที่มีการพึ่งตนเอง มีศักยภาพในการประกอบกิจการเพิ่มขึ้น

4.3 ผลการประเมินเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้

จากการประมวลเทคนิคทำธุรกิจของผู้ในหมู่บ้าน สรุปได้ดังนี้ ใช้ปัจจัยนำเข้าที่ดี มีกระบวนการการผลิตและได้รับผลผลิตตามความต้องการ
อาชีพเลี้ยงวัวเนื้อ ปัจจัยนำเข้าที่ดีได้แก่ ลูกวัว หรือวัวหนุ่ม กระบวนการที่ดีได้แก่ การดูแลรักษา การให้อาหารผลผลิตที่ดี ด้านคุณภาพและปริมาณ

4.4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้าทั้ง 5 ช้อ พบว่า

1. การเกิดกองทุนพบว่า เกิดจากความร่วมมือของสมาชิกในหมู่บ้าน มีการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ของสมาชิก
2. ระบบบริหารกองทุน พบว่า การบริหารกองทุนในหมู่บ้านเป็นระบบบริหารแบบครอบครัว เพราะเป็นเครือญาติกัน
3. การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง พบว่า ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ นำทฤษฎีแบบพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

4. การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่าสมาชิกผู้กู้แต่ละราย มีความคิดในการประกอบกิจการตามที่ตนเองถนัด โดยที่สินค้าที่ผลิตนั้นเป็นที่ต้องบริโภคของครอบครัว และมีตลาดรองรับที่แน่นอน

4.4.2 ปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์ ตามข้อ 1.1 - 1.5 พบว่า

1. ปัจจัยด้านบวก พบดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของประชาชน

1.2 คณะกรรมการช่วยกันบริหารงานของกองทุน

1.3 สมาชิกของกองทุนแต่ละคนเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ

2. ปัจจัยด้านลบ พบดังนี้

1.1 ประชาชนให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการน้อย

1.2 สมาชิกยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหารกองทุน

5. การเกิดองค์กรเครือข่ายของการเรียนรู้ พบว่า

มีการรวมกลุ่มสำหรับผู้ประกอบอาชีพเดียวกัน และมีหน่วยงานของภาครัฐมาแนะนำให้ความรู้กับกลุ่มที่จัดตั้งขึ้น

4.4 ความเข้มแข็งของกองทุน

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านกำหนดไม่มีสูงสุดคือ

1. นายพูน ดอกจันทกลาง ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 19,000 บาท เลี้ยงวัว
2. นายสายัน วยเจริญ ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 19,000 บาท เลี้ยงวัว
3. นายลั่น ยมจอหอ ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 19,000 บาท เลี้ยงวัว
4. นายกิจ เพลิดขุนทด ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 18,000 บาท เลี้ยงวัว
5. นายลิ่ง บัวบาน ได้รับอนุมัติให้กู้จำนวน 18,000 บาท เลี้ยงวัว

4.5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่ตนของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า เป็นการมองว่าความร่ำรวย หรือความอยู่เย็นเป็นสุข คือ ความเข้มแข็ง ในแนวความคิดของประชาชน ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 ต.คลองม่วง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา สรุปได้ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

- การเกิดกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้าได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านในหมู่บ้านและการสนับสนุนของทางรัฐบาลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน การบริหารจัดการกองทุนได้จัดโครงสร้างองค์กรอย่างชัดเจนมีการแต่งตั้งกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจนการเรียนรู้ของตนเองและคนอื่น แต่ทั้งนี้ชาวบ้าน ยังไม่ถึงขั้นพึ่งพาตนเองได้ทั้งหมดยังคงต้องอาศัยทางภาครัฐและเอกชนเข้ามาช่วย

- ความเข้มแข็งของชุมชน คนในหมู่บ้าน มีความซื่อสัตย์มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีความสามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันและมีผู้ที่มีคุณธรรม บ้างตามสมควร

- ปัจจัยที่เป็นตัวส่งเสริมและขัดขวางของการบริหารกองทุนหมู่บ้าน ปัจจัยในด้านบวกพบว่า ชาวบ้านมากู้ยืมเงินเพื่อไปดำเนินกิจการตามที่เสนอ ไว้ในใบคำร้องขอกู้จริงเป็นส่วนใหญ่เพราะชาวบ้านมีอาชีพเกษตร เป็นหลักอยู่แล้ว ในการขอกู้เงินก็เพื่อที่จะไปใช้ในการเกษตร และค้าขาย ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่าย ในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ยาฆ่าแมลง ค่าแรงงานและเก็บไว้สำรองในแต่ละเดือนจะมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความรู้ของกลุ่มสมาชิกภายในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน เพื่อนำปัญหาและเปลี่ยนแปลงกันเพื่อช่วยกันหาแนวทางแก้ไข

ส่วนปัจจัยในด้านลบนั้น พบว่า การกู้เงินกองทุนนั้นมีการให้กู้ยืมน้อยเกินไป ไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้กู้จึงทำให้สมาชิกมาขอกู้ยืมเงินได้ไม่มากเท่าที่ควร ส่วนใหญ่จะยังคงไปกู้ยืมนายทุนนอกระบบรวมไปถึงสหกรณ์การเกษตรด้วย แม้ดอกเบี้ยจะสูงแต่ให้กู้จำนวนที่สูง ทำให้ชาวบ้านขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ทำให้ไม่สามารถระดมทุนได้ในเวลาอันสั้น

5.2 วิธีการดำเนินการ

ผู้ประเมินได้เข้าไปศึกษาถึงบริบทชุมชนในหมู่บ้าน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบรายงาน (บร.) บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยการสัมภาษณ์ชาวบ้านในหมู่บ้าน ผู้นำ กรรมการ บางส่วนเก็บจากแบบสอบถามเพื่อเจาะลึกถึงความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน และทราบตัวชี้วัดความเข้มแข็งของครอบครัวชาวบ้าน

5.3 ผลการดำเนินการ

ในการประเมินโครงการของหมู่บ้าน ผู้ประเมินได้ใช้ทฤษฎี CIPP MODEL มาเป็นกรอบความคิดทฤษฎี ดังนี้

การประเมินครั้งนี้เราได้แบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือระบบ A การบริหารการจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ และระบบ B การดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย ในการบริหารงานกองทุนนั้นเป็นไปตามระบบระเบียบที่ได้ตั้งไว้ทุกขั้นตอน มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส และรอบคอบในการคัดเลือกผู้กู้ การบริหารงานกองทุนไม่มีอะไรเคลื่อนไหวมากนัก ในส่วนของผู้กู้ในหมู่บ้าน การส่งเงินคืนส่วนมากจะส่งคืนเป็นรายปีและสมาชิกส่วนใหญ่ที่กู้เงินไปนั้นได้นำเงินไปดำเนินงานตามที่ระบุไว้ในการขอกู้เงินจริงแต่ทุกรายที่ได้สอบถามนั้นพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า 20,000 บาทน้อยเกินไปไม่เพียงพอต่อการลงทุน ผู้ประเมินไม่สามารถที่จะประเมินในส่วนของกำไรขาดเงินกู้ได้เพราะการกู้ยืมของสมาชิกยังไม่ครบกำหนดในการชำระคืนเงินกู้ ดังนั้นจึงประเมินไม่ได้ว่าจะมีคนคืนเงินกี่คน ไม่คืนกี่คนเพราะสาเหตุอะไร ถ้าจะให้ดีน่าจะมีการประเมินผลอีก 1 รอบเจาะลึกเป็นส่วน ๆ ไป

1. ในการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้านอยากให้คณะกรรมการคำนึงถึงสมาชิกที่ยากจนอยากกู้ไม่มีบุคคลค้ำประกันให้เพราะไม่แน่ใจในตัวบุคคลนั้น จึงอยากให้มีการจัดตั้งระเบียบในการกู้ยืมใหม่ โดยคำนึงถึงบุคคลที่ยากจะกู้แต่หาบุคคลค้ำประกันไม่ได้และเรื่องของเงื่อนไขการกู้ในด้านการเกษตร เงิน 20,000 บาท นั้น น้อยเกินไปสำหรับสมาชิกที่ขอกู้ไป เฉพาะค่าเช่าแม่แลง ค่าปุ๋ย ก็ไม่พอแล้ว ขอให้พิจารณาให้ตรงจุดของเกษตรกรด้วย

2. การบริหารจัดการกองทุน เรื่องของการชำระคืนเงินกู้ น่าจะมีการให้จ่ายเป็นรายเดือนในกรณีของสมาชิกผู้กู้ที่ไปค้าขาย บริการ ส่วนผู้ไปด้านเกษตรก็ชำระเป็นรายปีเหมือนเดิมเพราะว่าการเก็บเกี่ยวผลผลิตต้องรอระยะเวลา เท่าที่ทำกันปัจจุบัน กรรมการตัดปัญหาให้เสียเป็นรายปีทุกคน มีผลทำให้เงินกองทุนมีแต่จ่ายออกไปเพียงอย่างเดียว ไม่มีการรับเข้ามาเลยในแต่ละเดือน ถ้ามีสมาชิกมาขอกู้มากรายเงินล้านหมดสมาชิกคนอื่น ๆ ก็ต้องรอระยะเวลาในการกู้อีก 1 ปี

3. การนำเงินกู้ไปพัฒนาอาชีพของสมาชิกกองทุน ในหมู่บ้านนี้ไม่มีปัญหาอะไรมากนัก เพราะทุกคนที่กู้ก็เพื่อดำเนินกิจการของตนเองอยู่แล้ว

5.4 อภิปรายผล

การบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ของ กระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านศาลเจ้า หมู่ที่ 12 มีการจัดตั้งโครงการสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่อย่างถูกต้องชัดเจน โดยระเบียบกองทุนที่ร่วมกันสร้างขึ้นจากทุก ๆ ฝ่าย มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้กู้เงินที่ชัดเจน รัดกุม ตลอดจนมีการจัดสรรผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น อย่างยุติธรรม

- มีความเข้มแข็งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งดูจากการร่วมมือ ร่วมใจกันปฏิบัติตามโครงการ คือนำเงินไปใช้ ในการดำเนินธุรกิจตามโครงการ

5.5 ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

- 1) คณะกรรมการระดับผู้นำควรจะมีการปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้อง เพื่อเป็นแบบอย่างแก่คนรุ่นหลัง
- 2) ควรให้คณะกรรมการได้รับการอบรมโดยไม่เจาะจงตำแหน่งเพื่อจะได้รู้และช่วยกันทำงานได้ถูกต้อง
- 3) สมาชิกกองทุนควรมีการจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการ เพื่อจะได้ทราบความคืบหน้าของกองทุน และจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขได้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. สำนัก
มาตรฐานอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี . ฉบับที่ 1 ,
ฉบับที่ 2, 2544
- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. สำนัก
มาตรฐานอุดมศึกษา. ทบวงมหาวิทยาลัย. ชุดวิชาประเมินเพื่อพัฒนา. ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ทัศน์ทองการพิมพ์ , 2544
- คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสาธิตเจ้า. สมุดกองทุนหมู่บ้านสาธิตเจ้า, 2544
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี. คู่มือนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรการจัดการและการ
ประเมินโครงการ , 2545
- ศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ.
ยุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน, 2544
- ศูนย์ประสานงานคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ.
ยุทธศาสตร์กองทุนหมู่บ้านยั่งยืน, 2545